

Sansernes modtagelighed – tre dage til Roskilde festival

af Poul Martin Bonde

Hvordan samler man sine indtryk fra tre dages konstant bombardement af sanserne (primært høresansen – men der er nu også en del at kigge på). Af de 62 programsatte orkestre, lykkedes det mig at høre 16, og ikke alle lige godt, men fordelene ved en festival er jo netop at man kan udvælge sig de ting, som man umiddelbart finder spændende og aldrig behøver at opsøge noget man ikke bryder sig om.

Fredag nåede vi desværre for sent til Dyrskuepladsen i Roskilde, til at nå de to new wave bands fra København, Clinique Q og Before – specielt Before med sangeren Frits Bonfils i forgrunden, skulle have været en oplevelse, skal man tro store dele af pressen. I et interview i bladet »Blitz« fra juli 1982 siger Frits, om forskellen mellem de 60'ere der skabte Roskilde-festivalen og de 80'ere der har skabt Before: »De havde troen samtidig med at de hadede depressionen over verden dengang. Depressionerne over sig selv og hykleriet. Vi har ikke den tro, og derfor søger vi også mere desperat trygheden«.

Det var dårligt af arrangørerne, at anbringe de to eneste nyere new wave bands på festivalen tidligt fredag – endnu før festivalen var officielt åbnet.

Denne åbning skulle have været foretaget af Rock Nalle – men forhandlinger om prisen brød sammen, hvilket så førte til at Klyderne fik lov, de gjorde det da også godt, men ikke med noget nyt.

Første band på den behørigt åbnede festival var new wave bandet »Ideal« fra Berlin. Efter hvad jeg har hørt, skulle de være temmelig satiriske i deres tekster, men da jeg ikke forstår tysk godt nok til festivalbrug, da lyden var dårlig og da musikken virkede hårdtpumpet og kedelig – ja, så var de en skuffelse for mig.

Keglerne og alle roserne blev dog hurtigt taget af næste band U2. Båret af en spilleglæde der smittede, så man ikke husker at have oplevet magen, kombineret med en glæde over at være til. Musik med reminiscenser fra 60'erne, uden dog at lyde som noget man havde hørt før, p.g. af singleguitaristen med det underlige navn: »The edge«, der forstod at underbygge den solide bund fra bas og trommer, med spændende klange, tynde og sprøde toner og specielt lydende akkorder baseret på megen brug af overtoner. Det lykkedes gruppen, hvad jeg ikke havde troet, at reproducere den særegne lyd fra de to plader: »Boy« og »October«. En central scene ved festivalen trænger sig på, når der huskes tilbage.

Meget er skrevet om U2 som festivalens store overraskelse, og også hos mig står de som det allerstørste lys i mørket: fredag aften, endskøn det var mægtig lyst, forsangeren i U2, Bono Vox, der konstant forsøger at forcere det hegn der omgiver scenen i et forsøg på at nå ud til publikum, både i sine henvendelser, i sin mimik, men også i disse gentagne fysiske forsøg på at gennemtrænge barrieren mellem scene og publikum, vil han nå ud – balancerende på pigtrådshegnet synger han, med en stemme der virker sårbar og ægte. Senere, kravler han ombord i TV's store kran, beregnet til at filme fra luften i, men mens filmen skal bruges til at passivisere folk foran fjerneren lørdag aften, så er Bonos tur i kranen et forsøg på at skabe aktivitet, et forsøg på at skabe den størst mulige form for ligevægt mellem orkester og publikum – nemlig samspillet når et publikum enten synger eller klapper med, og der der gjorde denne oplevelse ekstra smuk var, at den sang vi delte denne fredag aften, var John Lennons: »Give Peace a chance«, der ledte tankerne hen på den æra

der skabte en institution som Roskilde-festivalen – og det var ikke nogen langhåret hippie der sang for, men en 22-årig new wave-sanger fra et Irland i flammer. Ikke alle håbene er uddøde!

Fredagens topnavn skulle nok have været Jackson Browne, der satte strøm til guitaren om aftenen, dog helt tydeligt med en musik der havde kendt bedre tider, og på trods af musikernes åbenlyse dygtighed og Brownes ærlighed ikke havde noget at byde på. Mange udvandrede fra denne koncert for at nå rytmeteltet, hvor den danske gruppe Kliche fra Århus skulle spille. Forventningerne til Danmarks største succes og samtidig mest talentfulde gruppe indenfor den nye rockmusik var store, og forsangeren Lars Hug var helt tydelig præget af nervøsitet, da gruppen satte i gang. Starten var præget af numre fra den nye LP, der bestemt ikke er mindre overraskende end den første LP var på dens tid, og en stor gruppe af publikum var usikre overfor hvad de hørte – men da gruppen et stykke inde i koncerten også spillede numre fra Supertanker LP'en, så havde Kliche alle med. Bandets sæt i rytmeteltet var præget af den overbevisning, der ligger i en gruppes helt afklarede holdning til det den laver – hvilket også betyder, at de tør gå nye veje i stedet for at reproducere en succes – også hvis det betyder øretæver. Efter Kliche's tætte sæt, var frisk luft påkrævet, og igen drev vi ned mod store scene, hvor gruppen Osibisa i mellemtiden havde linet op. Man havde nok undret sig over, hvad de lavede ved en Roskilde-festival, siden begyndelsen af 70'erne var der ikke mange der havde hørt noget til dem. Gruppen overbeviste da heller ikke noget som helst. Om det skyldtes temperaturskift, eller om det skyldtes at gruppen ikke havde spillet sammen

siden 1975, ved jeg ikke, men de var frygtelige at høre på. Flere instrumenter stemte ikke sammen og lyden var dårlig. Men det så pænt ud med de farverige afrikanske kostumer i den oplyste nat.

Efter den oplevelse nærrede vi stor forventning til Århusianske Mek Pek Party band, der var udsat til at slutte natten af i rytmeteltet. Ingen blev skuffede, gruppens ska, calypso og reggae sound, kan sætte gang i fødderne på selv den mest trætte festivaldeltager, og ledet af den dynamiske forsanger og trompetist, Mek Pek himself, lykkedes det for gruppen at sende musikken ud over rampen, ud til det publikum den retmæssigt tilhører.

Lørdagen blev startet af ny-rockerne fra Sverige Ebba Grön. Hjemme er de utroligt populære og sælger over 100.000 eksemplarer af hver LP, og også det svenske publikum, som udgør en stor del af Roskilde indbyggerne i denne weekend, var helt med hjemlandets rockere.

Ebba Grön lagde ud med det gamle Steppenwolf nummer: »Born to be wild« og havde publikum med sig fra starten. Specielt guitaristen og bassisten er drivkræfterne i denne gruppe, de to styrer også det vokale med en enorm autencitet – de virker meget rigtige i forhold til den musik de spiller og virker ikke som trætte rockhelte, men netop som oprørere mod det Sverige, de skildrer i tekst og musik. Musikken lyder som en blanding af hardcore og tamla motown. Gruppen startede som en trio, men er nu udvidet med keyboard, sax og trompet, hvilket har skabt et langt mere nuanceret lydbillede, uden at det af den grund er gået ud over engagementet.

Et andet svensk band, for mig helt ukendte, i hvertfald af gavn, var Aston Reimers Rivaler – men for fanden hvor var de en positiv overraskelse. Med et ska-udgangspunkt ligesom Mek Pek, og ligesom dem blandet med reggae og calypso – men derudover kunne rivalerne lige indbygge lidt svensk folkemusik og lidt cajun og blande det sammen til et svingende sæt. Længe stod jeg og lyttede til en be-

stemt melodi, følte den bekendt – og så lige pludselig: Gasolin's »Hvad gør vi nu lille du« som ska-reggae. Det lykkedes rivalerne at få det overraskede publikum med lige fra starten, og på et tidspunkt hvor band'et stod og jammede over en reggae rytme, hoppede en rasta fra publikum lige ind på scenen for at give sin hyldest til Bob Marley, band'et var forvirret, men fortsatte og gav både sig selv og publikum en stor oplevelse.

Et godt råd fra Roskilde '82 – hold udgik efter Aston Reimers Rivaler. Efter disse to gode svenske indslag, serveredes på Canopy-scenen festivallens usmagelige højdepunkt. Heavy metal gruppen Cheetah, der under ledelse af to australske søstre, udsatte publikum for et orgie af de mest usmagelige attituder rockmusikken har fostret: sensuelle mundbevægelser, skød gnedet op af mikrofonstativet, og det stønnende følelsesløse plagiat af en orgasme blev vi heller ikke sparet for – og som toppen på det hele sendtes den ene af søstre af sted i TV's kran, ud midt iblandt publikum, hvor hun fandt sig en mand og symboliserede samleje for fuldt knald – ih, ah og åh. Måske kommer det her til at lyde som en puritaners beskrivelse af et godt live-show, men det var faktisk ikke tilfældet. Show'et var lige så ualmindelig dårligt som den forældede musik der blev præsenteret. Hvor arrangørerne har støvet det op ku' være skægt at vide (der var ingen der ønskede ekstra numre, skal det bemærkes).

Efter dette, skulle den canadiske gruppe Rough Trade, spille. For mig er det svært at danne sig en mening om denne gruppes musik. Sangerinden Carol Pope er fantastisk dygtig og udtryksfuld og gruppens lyd meget flot, alligevel lyder det som om musikken ikke er i stand til at forløse hendes meget indtrængende stemme, hvorfor det let bliver et tomt show.

Efter hvilke kriterier man anbringer orkestre på de forskellige scener, det aner jeg ikke – men det virkede på forhånd tåbeligt, at det amerikanske orkester Defunkt skulle nøjes med rytmeteltet, men det var heldigt for pub-

likum, da rytmeteltet skaber en helt anden intim atmosfære, end det er muligt at få frem på store scener. Defunkt spiller, som navnet antyder, funk – af den storbyagtige svedende slags, uden for meget glimmer, en musik baseret på kroppens oplevelser af byen, kombineret med noget af den nytænkning der også har ramt jazz'en i de senere år. Defunkt gav et virkelig veloplagt show der blæste de fleste omkuld, også gruppens trommeslager, der røg omkuld af overanstrengelse – men dog nåede på benene igen før ekstranumrene.

Mike Oldfield var udråbt som det store dyr i åbenbaringen, som den stjerne årets festival manglede – men for at sige det kort: det var han ikke. Kun i de helt opskruede krav han kunne stille til opstillingen af sit udstyr, kunne man finde noget stort over ham. Sammen med sin gruppe rykkede han i fysisk forstand **væk fra publikum**, 10 meter ind af scenen, så man skulle 500 meter ud på pladsen for at se noget. Lyden var perfekt, man kunne ikke se noget – så her kunne et sekscifret beløb være sparet og man kunne have nøjedes med en plade. (Men det var vistnok flot i TV).

Det værste ved Oldfields show – eller mangel på samme var, at hans krav gik ud over Gnags der var på plakaten som sidste gruppe lørdag nat. I Peter Ags vilde turneren hen over scenen, og i hans hudløse kontakt med publikum, havde Gnags tryllemidlet der skulle til for at glemme Oldfield. Gruppen var enormt veloplagte og gav noget af det bedste de har leveret efter deltagelse i vistnok 10 festivaler. »I er verdens største rytmegruppe«, sagde AG til os publikummer – og vi klappede, dansede og sang med på gruppens repertoire, der bestod af gamle numre, men fortrinsvis af repertoire fra gruppens sidste LP – den fantastiske »Safari«. Gnags er så fulde af energi, og derfor noget af det helt, helt rigtige ved en sådan festival, hvor de som få andre ejer den autoritet, kombineret med varme, der gør, at man som modtager tror på det der sker. Der var desværre kun plads til et enkelt ekstranummer – grundet, at polititilladelsen for

længst var overskredet – tak til Oldfield. Men som afslutning på en lang dag var Gnags en hed omfavnelse.

Søndagen startede med den amerikanske komiker, entertainer, sanger m.m. Django Edwards. Et møde mange havde set frem til med forventning – og han skuffede ingen. Django Edwards show handler om at afdække løgnen og hykleriet. Ligesom Dario Fo, er hans teknik at vende op og ned på begreberne og derved få folk til at grine af sig selv og deres omgivelser – »Det er latteren der klæder de mægtige af«, som Fo siger.

Med sig havde Edwards sit store orkester »Friends Roadshow«, og i over en time blev vi underholdt med personer og situationer fra hans store galleri. Specielt morsomt var hans italienske reggaenummer »In Italia it is called Rasta Pasta«, og hans nummer eller parodi på et rock'n roll orkester med kun en stjerne. Django Edwards blev en populær mand, og han måtte give tre ekstranumre, inden vi slap ham. Inden da nåede han da også lige at fyre sit manifest af. Han fortalte, at han bar håbet i sig om en bedre verden, troende på kærligheden som det middel der overlever alt – og selvom han bare var en langhåret, gammel hippie, så kunne vi godt tro ham alligevel – det var ikke først i 60'erne kærligheden blev opfundet!

Efter det forfriskende gøglerindslag på festivalen, var det endnu en svenskers tur: Ulf Lundell. Jeg anede ikke noget om ham på forhånd, hans plader sælges ikke i Danmark, men heldigvis havde mediebillen opreklameret ham i Politiken. Svenskerne har et eller andet kørende med Springsteen og Dylan – og i den retning var Lundell ikke nogen undtagelse. Hans sæt var baseret på traditionel rock (à la Springsteen) og amerikansk folkemusiktradition (à la Dylan). På et førstegangsindtryk kan det være svært at danne sig et helhedsindtryk af hvad manden synger om, men ud fra hvad der var muligt at høre – så hader også Lundell forbuds-Sverige, som vi kender det i dag. Han skildrer skæbner i landet og har ide-

aler om bedre tider uden at være blåøjet naiv. Det svenske publikum kendte ham, og var med ham – kiggede man ud over, så det ud som om alle sang med – for dem var han forløseren af noget at den rastløse energi en sådan festival frembringer.

Resten af dagen stod i danskrøck'ens tegn. Det var Malurt, Sneakers og Jomfru Ane Band der var udset til at afslutte festivalen for i år.

Malurt gav et godt sæt, baseret på den vildskab og lev stærkt-filosofi der er blevet gruppens kendetegn, dog kunne man godt ønske sig lidt mindre poseren fra gruppen – de er ikke og bliver heller aldrig Springsteen and the E.street band.

Sneakers overbeviste som et sammenspillet band, der formåede at få gruppens tunge funk-rytmer over scenen, godt hjulpet på vej af Sanne Salomonsens stemme, der når den virker bedst er i stand til at forløse noget af den længsel og smerte, gruppens tekster indeholder.

Jomfru Ane Band er jo noget af en institution i den danske rock, og er efter en nedtur åbenbart på vej op igen efter udgivelsen af LP'en »Bag din ryg« og tilslutningen til giganten CBS. Hvorfor de er det, forstår jeg ikke, den nye plade fortsætter blot, hvor de slap efter de fire første: med en musik der er så tra-

ditionel, at det engang var en befrielse, men i dag virker som en kliché – og med tekster der stadig benytter sig af det opulente sprog der prægede den politiske rock's første år. Live har gruppen så til gengæld to sangerinder der visuelt formår at hæve gruppen op over midelmådigheden. Således også i Roskilde, hvor man benyttede sig af små sketches, historier, udklædning o.s.v. for at give musikken den ekstra dimension det kun er muligt at skabe live.

Skal man vurdere Roskilde-festivalen under et hele, så synes jeg nok den var fuld af positive overraskelser: U2 (især), Aston Reimers Rivaler, Ebba Grön, Ulf Lundell (et godt år for Sverige) og Mek Pek party band, Kliché og Defunkt (og endskønt jeg ikke så dem, så synes jeg, det er retfærdigt at nævne Before og Clinique Q).

Bredden var godt repræsenteret med hele den danske elite – men der manglede det som kun en Roskilde-festival kunne have præsenteret til en overkommelig pris: Clash, Stones eller måske Bowie.

Men berettigelsen er klar: Roskilde-festival er en nødvendighed akkurat ligesom rock-musik – og så er det så befriende at det stadig er muligt at samle så mange mennesker på et så lille areal og ikke få ret meget andet end gode oplevelser ud af det.